

دانش

خانواده سالم

جمعیت و تنظیم خانواده

تألیف: دکتر محمد جهان فر، عضو هیات علمی دانشگاه تهران،

مشاوره و ویرایش علمی:

جمعیت، دکتر حسن سرایی

خانواده، دکتر احمد به پژوه

تنظیم خانواده، دکتر شایسته جهان فر

بر اساس آخرین سرفصلهای مصوب شورای مراکز آموزش عالی کشور، وزارت علوم تحقیقات و فناوری
(که این درس برای همه رشته‌ها الزامی است) با حمایت و تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

به درگاه یزدان خود خوان نماز

که دارد ز فحشا و زشتیت باز

(سوره عنکبوت، ۲۹)

تورامی پرستیم تنها وبسی

نداریم یاور به غیر از تو کس

ببندید با هم خود عقد و نکاح

که این کار باشد شما را صلاح (۳۲ سوره نورا، امید مجد)

که با هم بگیری د انس و کنار

شود بیتان دوستی برقرار (۲۱ سوره روم، امید مجد)

جهانفر، محمد، ۱۳۱۲-

دانش خانواده سالم: جمعیت و تنظیم خانواده/تألیف محمد جهانفر؛ مشاوره و ویرایش علمی از احمد احمدی،/حسن سرایی/احمد به پژوه/شایسته جهانفر. تهران: جهان فرهنگی، ۱۳۸۴.

۲۵۸ ص: جدول، نمودار، درس عمومی دانشگاهها)

ISBN:964-92878-9-2 ۱۷۰۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فبا.

Muhammad Jahanfar Healthy Household
Population & Family Planning

واژه نامه.

کتابنامه.

۱. جمعیت. ۲. تنظیم خانواده. ۳. خانواده. ۴. آبدستی پیشگیری. الف. عنوان. ب. عنوان: جمعیت و تنظیم خانواده.

HBAY/ج ۹ ص ۳۰۴/۶

۱۳۸۴

۳۲۱۱۱-۸۲ م

کتابخانه ملی ایران

دانش خانواده سالم - جمعیت و تنظیم خانواده

دکتر محمد جهانفر (دانشیار دانشگاه تهران) مشاوره و ویرایش علمی از دکتر احمد احمدی، استاد دانشگاه تهران، امور شرعی، دکتر حسن سرایی، استاد دانشگاه علامه طباطبائی، جمعیت، دکتر احمد به پژوه، دانشیار دانشگاه تهران، خانوادهد، دکتر شایسته جهانفر، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران، تنظیم خانواده.

براساس سرفصل‌هایی مصوب شورای مراکز آموزش علمی کشور، وزارت علوم تحقیقات و فناوری.

چاپ اول: بهار ۱۳۸۴

تعداد: ۵۰۰۰

چاپ و انتشار جهان فرهنگی با همکاری مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

قیمت: ۱۷۰۰ تومان، براساس درخواست هر دانشگاه، ۲۰٪ تخفیف، و یک عدد فیلم بدون هزینه برای استفاده دانشجویان مربوط ارسال خواهد شد.

نشانی: تهران - خ صفا عیشاه - آخر کوی غزال پلاک ۵ تلفن: ۷۵۲۲۲۸۳، ۷۵۳۱۰۶۶، ۷۵۳۱۰۶۶، ۹۱۲۲۱۷۶۷۴۰۳

کلیه حقوق محفوظ است

مقدمه ناشر

از جمله اهداف اساسی انقلاب فرهنگی بازنگری و سامان‌دهی دروس علوم انسانی دانشگاه‌ها در جهت تدوین منابع علمی اسلامی بوده است. در این رهگذر سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) همواره با هماهنگی، مشوق اساتید و مؤلفین متعهد و دلسوز بوده است. جناب آقای دکتر احمد احمدی رئیس بسیار گرامی سمت کتاب حاضر را مطالعه کرده است و ضمن یادآوری‌های ارزشمند اسلامی برای تکمیل بخش‌های خانواده سالم و تنظیم خانواده مشوق مؤلف بوده‌اند. کتاب حاضر برای همه دانشجویان دانشگاه‌ها به عنوان منبع اصلی درس عمومی^۱ کنترل جمعیت و تنظیم خانواده^۲ به ارزش یک واحد تدوین شده است ولی برای رشته‌هایی که دو واحد می‌گذرانند مطالبی با عنوان (واحد دوم) منظور گردیده است. با این حال این کتاب برای تمامی قشرهای اجتماعی نیز سودمند خواهد بود. به دنبال ده نوبت انتشار کتاب جمعیت و تنظیم خانواده از مؤلف که براساس مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی تنظیم شده بود و از نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز یکی از سه کتاب معتبر و مستند برای تدریس در تمامی دانشگاه‌ها معرفی شده بود، از آنجا که بعضی از کتاب‌های تألیف شده برای این درس را اعضای شورای انقلاب فرهنگی مناسب نیافتند، از مؤلف این کتاب نیز خواسته شد، کتاب جدیدی در چند بخش زیرطراحی و انتشار یابد:

- ۱- در بخش جمعیت‌شناسی دلایل افزایش بی‌رویه‌ی فرزندان خانواده و مشکلات مربوط تا سطح جامعه ایران و جهان مشخص می‌گردد و اثر محاسبه تعداد فرزندان براساس نیازهای زندگی کنونی و تأثیر سودمند آن برای کشور آشکار خواهد شد.
- ۲- در بخش مربوط به دانش خانواده سالم اهداف، معیار شناسایی و انتخاب همسر و وظایف اعضای خانواده روشن می‌شود، به این امید که موجبات آسایش و آرامش جسمی، روانی و اجتماعی (مادی و معنوی) خانواده و جامعه را فراهم سازد.
- ۳- در بخش بهداشت و تنظیم خانواده شیوه‌های عملی درست و بهداشتی در زندگی جاری و کنترل و تنظیم خانواده آموزش داده می‌شود.
- ۴- در بخش خانواده سالم و تنظیم خانواده دیدگاه‌های اسلامی و ارتباطی نسبت به تشکیل خانواده، شرایط داشتن فرزند سالم از نظر اسلام را روشن می‌سازد. بدین معنی که تنظیم خانواده ضمیمه‌ساز عزت اعضاء خانواده شده و پیشگیری از نظر اسلام مجاز است. هدف از تشکیل خانواده سالم این است که خانواده‌ها تندرست با فرزندانی محدود باشند که به بالاترین سطح تحصیلی برسند و به همراه معنویت و اخلاق اسلامی پرورش یابند. از استادان عالی قدر این درس استدعا شده است برای هر چه غنی‌تر شدن این درس هم با ظرافت شیوه‌های تدریس خود این درس را شکوفا کنند و هم از پیشنهادات اصلاحی خویش به‌رمندگان فرمایند.

باسمه تعالی

معرفی و تشکر

سالیان متمادی نگران ناهماهنگی های جمعیت با نیازهای غذایی، بهداشتی، آموزشی و سکونت کشور بودیم تا بالاخره به صورت جدی در برنامه های توسعه جمهوری اسلامی ایران، جمعیت به عنوان عاملی تعیین کننده منظور و امکان معرفی جمعیت و ارتباط آن با توسعه در خانواده و نیز جامعه فراهم گردید. بدین منظور ابتدا قانون تنظیم خانواده و مصوبه ۳۵۰ جلسه شورای عالی برنامه ریزی و کتاب جمعیت و تنظیم خانواده با سرفصل های مصوب در ده نوبت انتشار یافت.

لیکن در اوایل سال ۱۳۸۳ بنابه تصمیم شورای اسلامی کردن مراکز آموزش عالی کشور، سرفصل های جدیدی به شرح زیر در سه بخش جمعیت، دانش خانواده و تنظیم خانواده اعلام گردید. به این ترتیب کتاب جدید دانش خانواده سالم ابعاد تازه ای یافته است که موجب روشنگری برای نسل جوان کشور می گردد. این کتاب نه تنها در جهت شکل گیری خانواده سالم (هدف، انتخاب همسر، استحکام و وظایف خانوادگی) یا بهداشت باروری و بهره گیری از وسایل پیشگیری مفید می باشد، بلکه برای آموزش کیفیت و کمیت باروری، معرفی جمعیت، شاخص های جمعیتی و نیز کنترل رشد جمعیت متناسب، تا حد جانشینی جمعیت برای بقاء جامعه نیز سودمند خواهد بود.

در این رهگذر از اندیشمندانی که با استفاده از زمینه های اسلامی پیشنهادات سازنده ای ارائه نمایند استقبال و تشکر خواهد شد.

خلاصه سرفصل های اعلام شده درس یک واحدی (۱۷ ساعت)

نام سرفصل	صفحه	نام سرفصل	صفحه
پیشگفتار		تعریف، بهداشت مراحل مختلف زندگی	۱۳۳
مقدمه و کلیات جمعیت	۱	تنظیم خانواده (تاریخچه، تعاریف و ضرورت آن)	۱۴۶
تغییرات جمعیت در جهان و ایران	۳۱	اهداف اساسی تنظیم خانواده	۱۶۵
جمعیت و توسعه پایدار	۴۵	هدف ارتقاء سلامت مادر و کودک	۱۶۷
سیاست های جمعیتی	۶۹	هدف بهینه سازی تربیت فرزندان خانواده	۱۷۹
خانواده مطلوب، اهداف تشکیل خانواده	۹۳	هدف ارتقاء کیفی وضعیت خانواده	۱۸۱
جایگاه و انواع خانواده	۹۵	حقوق باروری	۱۸۵
ویژگی خانواده مطلوب	۹۷	حقوق رضایت زوجین	۱۸۷
اهداف تشکیل خانواده	۹۹	حق دسترسی به روش های پیشگیری	۱۸۹
خانواده سالم، ملاک ها، مودت خانوادگی، وظائف	۱۰۳	ایمنی روش های مورد استفاده (انواع روش ها)	۱۹۲
بهداشت و تنظیم خانواده	۱۳۲	عوامل مؤثر در باروری و تنظیم خانواده	۲۲۲